ReCircle - Igman Olympic Park Sarajevo

Revitalizace olympijské krajiny sarajevských skokanských můstků

Fakulta architektury ČVUT
Autor: Malik Ćatović // AU + KA
Diplomová práce // LS 2024 - 2025
Vedoucí práce KA: Jitka Trevisan
Vedoucí práce AU: Ondřej Tuček

O návrhu

Předmětem diplomové práce je revitalizace olympijské krajiny v oblasti Malo Polje na hoře Igman, kde se v roce 1984 konaly závody ve skocích na lyžích v rámci Zimních olympijských her pořádaných v Sarajevu, tehdejší Jugoslávii. Skokanské můstky, vybudované speciálně pro tuto příležitost, dnes stojí jako výrazný, ale zanedbaný symbol slavné i bolestné minulosti. Území Malo Polje je poznamenáno nejen olympijskou historií, ale také válečnými událostmi z devadesátých let, které zásadně přerušily jeho vývoj a využití. Od té doby zde chybí jasná vize budoucího směřování, přestože se jedná o místo s mimořádným kulturním, přírodním a rekreačním potenciálem. Hora Igman je zároveň krajinářsky cenné území s výskytem jedinečné flóry a fauny, které představuje významný rekreační prostor pro obyvatele Sarajeva. V horkých letních dnech i během zimních měsíců slouží jako útočiště před městským prostředím – a zároveň jako tichý svědek historických zlomů. Diplomová práce navrhuje koncepční proměnu lokality pod názvem ReCircle – Igman Olympic Park, která propojuje přírodní rekultivaci a nové vrstvy využití s respektem k minulosti. Návrh je strukturován kolem pěti tematických okruhů symbolizujících olympijské kruhy: flóra a fauna, voda v krajině, stavby olympijských her, udržitelná energie a cestní síť. Cílem práce je nejen obnovit zanedbaný prostor, ale také vytvořit harmonický vztah mezi člověkem, krajinou a pamětí místa. Igman se tak stává nejen místem vzpomínky, ale i příležitostí pro novou formu veřejného prostoru, kde se příroda, historie a současnost mohou znovu propojit.

Tato diplomová práce představuje jednu z možných cest, jak přistupovat k opuštěnému olympijskému území Malo Polje na hoře Igman, nejen jako k místu s historickým významem, ale jako k otevřenému rámci pro ekologickou obnovu, kulturní proměnu a současné využití.

Cíle práce

1. Rekultivace krajiny na území Malo Polje, spolu se zdůrazněním elementů historického
významu olympijských a válečných událostí v Bosně a Hercegovině
2. Navržení možností celoročního rekreačního využití území pomocí prvků krajinářské architektury
3. Návrh napojení řešeného území na dopravní infrastrukturu, s důrazem na alternativy k automobilové dopravě
4. Propojit řešené území s krajinou hory Igman prostřednictvím pěších a cyklistických tras
5. Definování limitů zastavitelnosti území a hmotový návrh nové výstavby, nutné pro provoz území
6. Určení způsobu ochrany skokanských můstků
7. Určení způsobů využití doprovodných objektů na řešeném území
8. Definování typů služeb a obslužných funkcí, které by mohly být na řešeném území realizovány

Koncept

Inspirace konceptu

logo a hodnoty olympijských her — tři pilíře udržitelnosti + rycklyce

Vizuální představení konceptu

ReCircle
Igman Olympic Park
1984 - 2044

Elementy konceptu

Flóra a fauna
Podpora přirozeného vývoje lesních a lučních porostů s cílem obnovit biodiverzitu druhů, které se přirozeněvyskytují v dinárských horských ekosystémech s minimálními zásahy člověka. Nejde o úplné ponechání území samovolné sukcesi, ale o řízenou obnovu přírodě blízkého lesa a otevřené krajiny, která vychází z místních podmínek.

Voda v krajině
Cílem je zadržet vodu v území a zpomalit její odtok, čímž se podpoří klimatická odolnost krajiny, zvýší biologická rozmanitost a obnoví se přirozený vodní režim. V prostředí hory Igman, které je v létě vystaveno období sucha a v zimě rychlému tání sněhu, představuje zadržování vody důležitý nástroj pro stabilizaci ekosystémů a ochranu půdní vlhkosti.

Stavby olympijských her
Transformace pozůstalé olympijské infrastruktury (skokanské můstky, tribuny, technické objekty) na místa kulturní paměti, vzdělávání a pasivní rekreace. Nové funkce, jako vyhlídky, interpretace historie, umělecké intervence – navazují na silnou identitu místa a přinášejí nový život bez nutnosti výstavby.

Energie
Cílem je využívat obnovitelné a šetrné zdroje energie, které respektují přírodní charakter území a podporují dlouhodobou udržitelnost provozu. Energetická řešení budou navržena tak, aby nezasahovala do krajinného rázu, a zároveň umožnila provoz základních funkcí v území s minimálním dopadem na přírodní prostředí.

Cestní sítě
Respektovat stávající síť lesních a polních cest, které přirozeně souvisejí s topografií a historickým vývojem oblasti. Cílem je citlivě obnovit a jasně označit tyto cesty, aby provedly návštěvníky krajinou způsobem, který podpoří smysl pro místo, jeho hodnoty a atmosféru a zároveň minimalizuje dopad na místní flóru a faunu.

Umístění

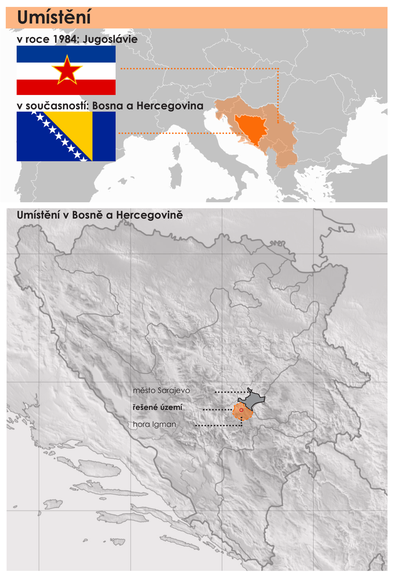

Koncept zonace a značení tras pro Národní park Sarajevské hory v oblasti hory Igman

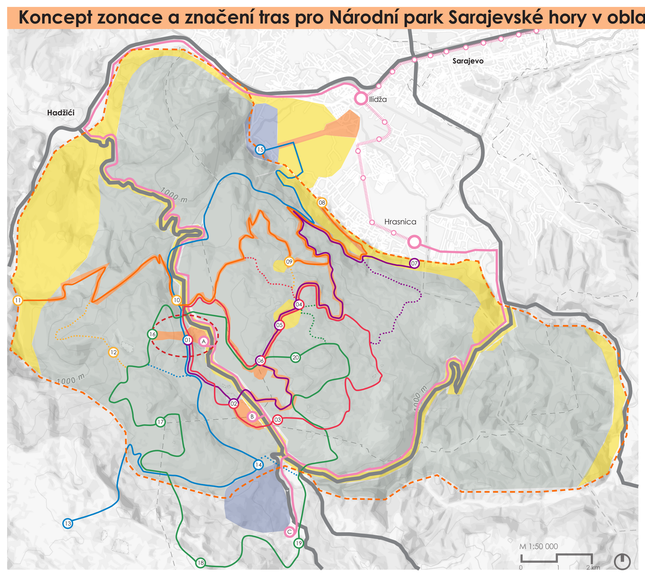

Legenda

- území hory Igman = širší zájmové území
- řešené území - Malo Polje

Doprava
- regionální silnice
- tramvajová síť - stávající
- horská autobusová síť - návrh
- tramvajové zastávky
- intermodální přestupní uzel (dopravní terminál + Park & Ride)

Návrh ochranných zón národního parku v oblasti hory Igman
- 1. zóna přísné ochrany — prales Ravna Vala, nejcennější přírodní oblasti, chráněné biotopy
- 2. zóna řízené ochrany — lesní oblasti, vysokohorské louky, místa s kontrolovaným přístupem
- 3. zóna kulturně-historická — areály olympijských her, historicky významné lokality
- 4. zóna udržitelného využití — obytné, rekreační a sportovní zóny

Značené pěší (cyklo) cesty v krajině hory Igman
- cesta spásy - bývalá valečná cesta
- cesta paměti
- cesta kolem dokola
- cesta k přírodě a vodě
- cesta horských vrcholů
- alternativní značené cesty

Znamenitá místa na značených cestách
1. bývalé skokanské můstky Malo Polje 1200 m.n.m
2. Veliko Polje, horské rekreační centrum 1200 m.n.m
3. ruiny olympijských hotelů 1250 m.n.m
4. horská chata 1300 m.n.m
5. louka Hrasnički stan - horská chata 1300 m.n.m
6. válečná mešita Igman 1350 m.n.m
7. sídliště Hrasnica východ 550 m.n.m
8. sídliště Hrasnica západ 550 m.n.m
9. horská chata Malinovac 1150 m.n.m
10. restaurace 1200 m.n.m
11. vesnice Lokve 800 m.n.m
12. louka Lokavske čairi 1400 m.n.m
13. Lokvanjsko jezero - umělá vodní nádrž 1800 m.n.m
14. vstupní část pralesa Ravna Vala 1250 m.n.m
15. Park Vrelo Bosne - pramen řeky Bosny 500 m.n.m
16. vrchol Đurino brdo - 1539 m.n.m.
17. vrchol Crni Vrh 1 a horská chata - 1646 m.n.m.
18. vrchol Bjelašnica - 2044 m.n.m.
19. olympijské ski centrum Bjelašnica - 1250 m.n.m.
20. vrchol Crni Vrh 2 - 1516 m.n.m.

Situace - výmezení detai řešeného území 1:500

situace - celé řešené území 1:2750

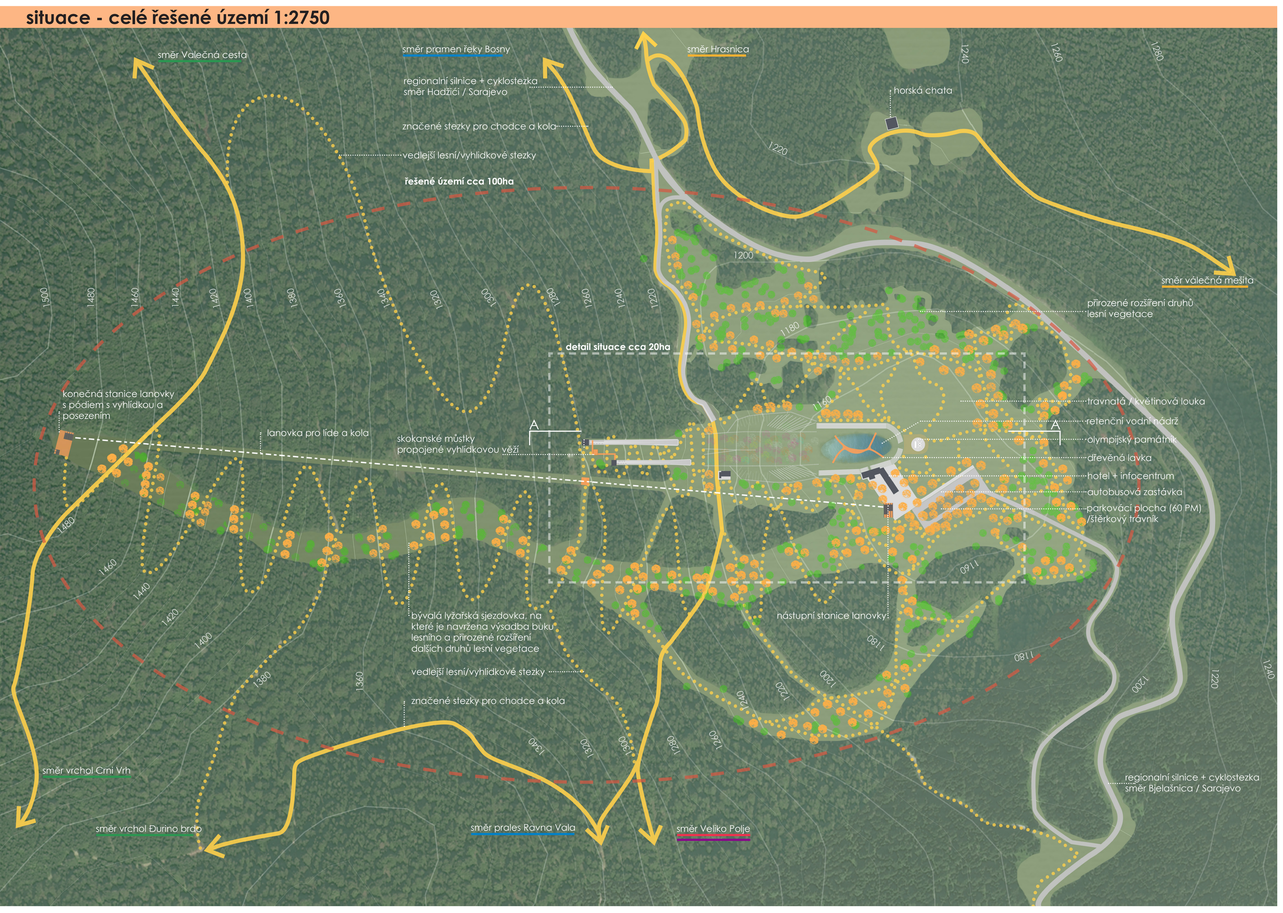

Axonometrie 1:1000

Řezopohled A-A svahem skokanských můstků 1:1000

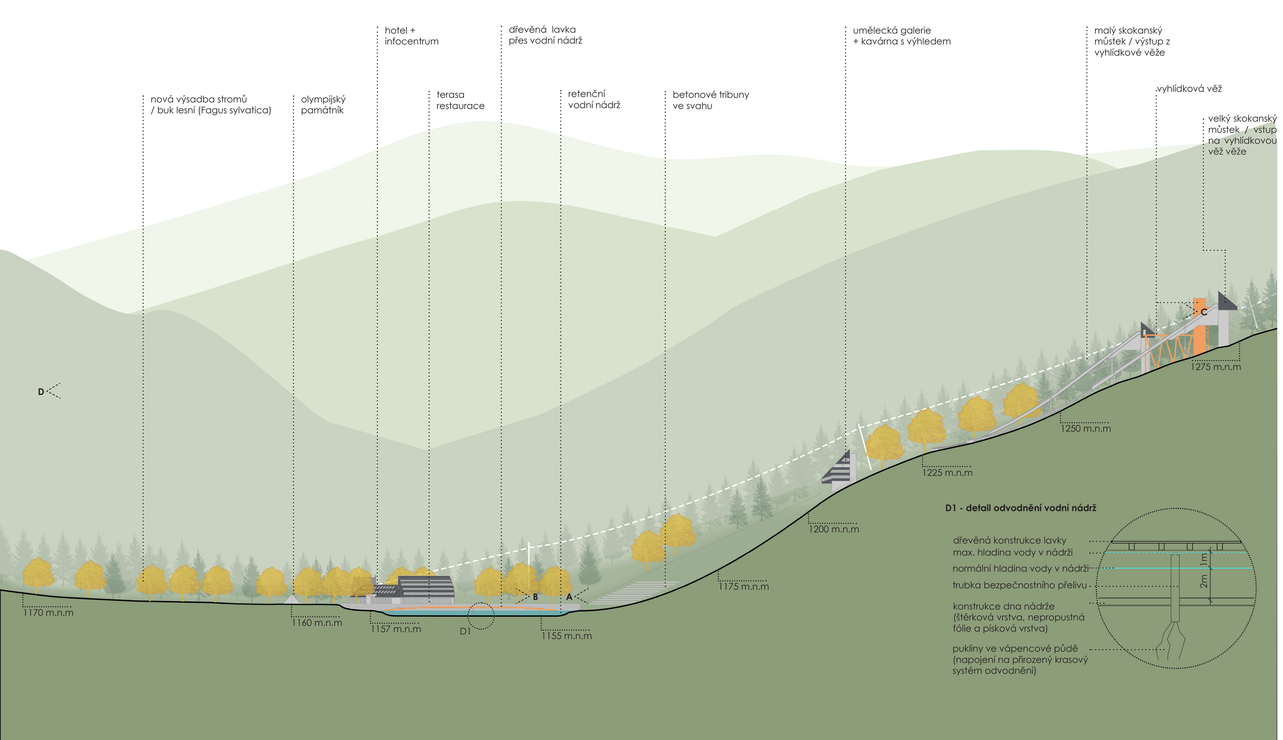

Atmosféry

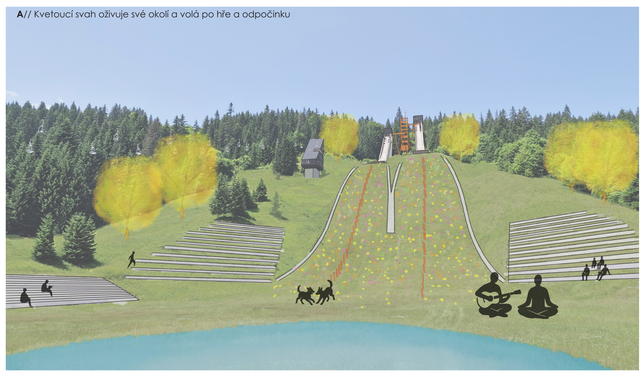

A// Kvetoucí svah oživuje své okolí a volá po hře a odpočinku

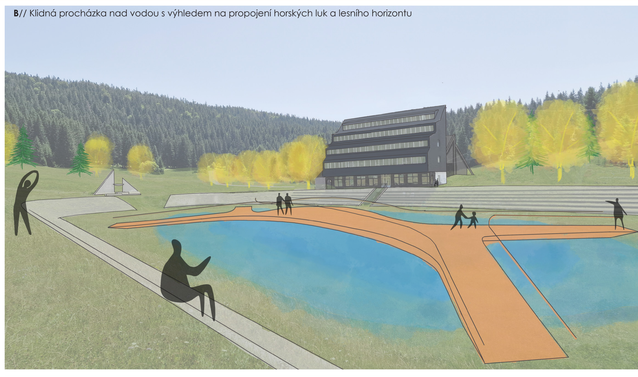

B// Klidná procházka nad vodou s výhledem na propojení horských luk a lesního horizontu

C// Pohled z věže skokanského můstku odhaluje nově utvářenou krajinu, kde se louky, voda a stezky spřádají v harmonii s lesem

D// Zalesněná sjezdovka jako zlatý šev kontrastuje s okolní krajinou na podzim a propojuje paměť sportovní minulosti s novou ekologickou vrstvou místa